

DOMSTOLENS DOM (stora avdelningen)

den 18 december 2014 (*)

”Begäran om förhandsavgörande – Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna – Artikel 19.2 – Direktiv 2004/83/EG – Miniminormer för beviljande av flyktingstatus eller status som alternativt skyddsbehövande – Person som uppfyller kraven för att betecknas som alternativt skyddsbehövande – Artikel 15 b – Tortyr eller omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning av en sökande i ursprungslandet – Artikel 3 – Förmånligare bestämmelser – Sökande som lider av en allvarlig sjukdom – Avsaknad av adekvat behandling i ursprungslandet – Artikel 28 – Sociala förmåner – Artikel 29 – Hälso- och sjukvård”

I mål C-542/13,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Cour constitutionnelle (Belgien) genom beslut av den 26 september 2013, som inkom till domstolen den 17 oktober 2013, i målet

Mohamed M’Bodj

mot

État belge,

meddelar

DOMSTOLEN (stora avdelningen)

sammansatt av ordföranden V. Skouris, vice-ordföranden K. Lenaerts, avdelningsordförandena M. Ilešič, L. Bay Larsen (referent), T. von Danwitz, J.-C. Bonichot och K. Jürimäe samt domarna A. Rosas, E. Juhász, A. Arabadjiev, C. Toader, M. Safjan, D. Šváby, M. Berger och A. Prechal,

generaladvokat: Y. Bot,

justitiesekreterare: handläggaren V. Tourrès,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 24 juni 2014,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- Mohamed M’Bodj, genom S. Benkhelifa, avocate,
- Belgiens regering, genom C. Pochet och T. Materne, båda i egenskap av ombud, biträdda av J.-J. Masquelin, D. Matray, J. Matray, C. Piront och N. Schynts, avocats,
- Tysklands regering, genom T. Henze och B. Beutler, båda i egenskap av ombud,
- Greklands regering, genom M. Michelogiannaki, i egenskap av ombud,
- Frankrikes regering, genom F.-X. Bréchet och D. Colas, båda i egenskap av ombud,
- Förenade kungarikets regering, genom C. Banner, barrister,

– Europeiska kommissionen, genom M. Condou-Durande och R. Troosters, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 17 juli 2014 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artiklarna 2 e och f, 15, 18, 20.3, 28 och 29 i rådets direktiv 2004/83/EG av den 29 april 2004 om miniminormer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer skall betraktas som flyktingar eller som personer som av andra skäl behöver internationellt skydd samt om dessa personers rättsliga ställning och om innehållet i det beviljade skyddet (EUT L 304, s. 12, och rättelse i EUT 2005, L 204, s. 24).

2 Begäran har framställts i ett mål mellan mauretanske medborgaren Mohamed M'Bodj och belgiska staten. Målet gäller ett beslut av Service public fédéral Sécurité sociale (federal myndighet för social trygghet) att avslå Mohamed M'Bodjs ansökan om bidrag för inkomstbortfall och integration.

Tillämpliga bestämmelser

Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna

3 I artikel 3 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, som undertecknades i Rom den 4 november 1950 (nedan kallad Europakonventionen), föreskrivs följande under rubriken ”Förbud mot tortyr”:

”Ingen får utsättas för tortyr eller omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning”.

Unionsrätt

4 Skälen 5, 6, 9, 10, 24 och 26 i direktiv 2004/83 har följande lydelse:

”(5) I slutsatserna från Tammerfors anges även att bestämmelserna om flyktingstatus bör kompletteras med åtgärder för andra former av skydd som erbjuder en lämplig status för den som behöver ett sådant skydd.

(6) Huvudsyftet med detta direktiv är dels att garantera att medlemsstaterna tillämpar gemensamma kriterier för att fastställa vilka personer som har ett verkligt behov av internationellt skydd, dels att garantera att en miniminivå av förmåner är tillgänglig för dessa personer i samtliga medlemsstater.

...

(9) De tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som tillåts stanna inom medlemsstaternas territorier av skäl som inte hänför sig till ett behov av internationellt skydd utan efter en skönsmässig bedömning av ömmande eller humanitära skäl, faller utanför tillämpningsområdet för detta direktiv.

(10) Detta direktiv står i överensstämmelse med de grundläggande rättigheter och principer som erkänns särskilt i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Direktivet syftar särskilt till att säkerställa full respekt för den mänskliga värdigheten och de asylsökandes och deras medföljande familjemedlemmars rätt till asyl.

...

(24) Det bör även fastställas miniminormer för definitionen och innebörden av status som alternativt skyddsbehövande. Status som alternativt skyddsbehövande bör fungera som ett komplement till den status för skydd av flyktingar som finns i Genèvekonventionen [angående flyktingars rättsliga ställning, antagen i Genève den 28 juli 1951 [*Förenta nationernas fördragssamling*, volym 189, s. 150, nr 2545 (1954)]).

...

(26) Risker som en befolkningsgrupp i ett land eller ett segment av befolkningen överlag är utsatta för utgör i normalfallet i sig inte ett personligt hot som kan betecknas som allvarlig skada”.

5 Artikel 2 a, c, e, f, och g i nämnda direktiv har följande lydelse:

”I detta direktiv används följande beteckningar med de betydelser som här anges:

a) *internationellt skydd*: flyktingstatus och status som alternativt skyddsbehövande enligt definitionerna i leden d och f.

...

c) *flykting*: en tredjelandsmedborgare som med anledning av välgrundad fruktan för förföljelse på grund av ras, religion, nationalitet, politisk åskådning eller tillhörighet till viss samhällsgrupp befinner sig utanför det land där han eller hon är medborgare och som inte kan eller på grund av sin fruktan inte vill begagna sig av det landets skydd ...

...

e) *person som uppfyller kraven för att betecknas som alternativt skyddsbehövande*: en tredjelandsmedborgare eller statslös person som inte uppfyller kraven för att betecknas som flykting, men där det finns grundad anledning att förmoda att den berörda personen, om han eller hon återsänds till sitt ursprungsland, eller, i fråga om en statslös person, till det land där han eller hon tidigare hade sin vanliga vistelseort, skulle utsättas för en verklig risk att lida allvarlig skada enligt artikel 15 ... och som inte kan, eller på grund av en sådan risk inte vill, begagna sig av det landets skydd.

f) *status som alternativt skyddsbehövande*: en medlemsstats erkännande av en tredjelandsmedborgare eller en statslös person som en person som uppfyller kraven för att betecknas som skyddsbehövande i övrigt.

g) *ansökan om internationellt skydd*: en ansökan om skydd som ges in till en medlemsstat av en tredjelandsmedborgare eller statslös person och där det finns skäl att anta att personen söker flyktingstatus eller status som alternativt skyddsbehövande och att denne inte uttryckligen ansöker om en annan typ av skydd som ligger utanför detta direktivs tillämpningsområde och som kan omfattas av en separat ansökan.”

6 Artikel 3 i nämnda direktiv har följande lydelse:

”Medlemsstaterna får införa eller behålla förmånligare bestämmelser för att fastställa vem som skall betraktas som flykting eller som en person som uppfyller kraven för att betecknas som alternativt skyddsbehövande och för att fastställa innebörden av internationellt skydd, förutsatt att de är förenliga med detta direktiv.”

7 Artikel 6 i direktivet har följande lydelse:

”Aktörer som utövar förföljelse eller tillfogar allvarlig skada omfattar

- a) staten,
- b) parter eller organisationer som kontrollerar staten eller en betydande del av statens territorium,
- c) grupper som inte företräder staten, om det kan bevisas att aktörer enligt a och b, inklusive internationella organisationer, är oförmögna eller ovilliga att tillhandahålla skydd mot förföljelse eller allvarlig skada ...”

8 Artikel 15 i direktiv 2004/83 återfinns i kapitel V under rubriken ”Förutsättningar för att betraktas som alternativt skyddsbehövande”. I denna artikel föreskrivs följande under rubriken ”Allvarlig skada”:

”Allvarlig skada utgörs av

- a) dödsstraff eller avrättning,
- b) tortyr eller omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning av en sökande i ursprungslandet, eller
- c) allvarligt och personligt hot mot en civilpersons liv eller lem på grund av urskillningslöst våld i situationer av internationell eller intern väpnad konflikt”.

9 Artikel 18 i direktivet har följande lydelse:

”Medlemsstaterna skall bevilja en tredjelandsmedborgare eller en statslös person status som alternativt skyddsbehövande om han eller hon uppfyller kraven för att betecknas som alternativt skyddsbehövande enligt kapitlen II och V”.

10 I artikel 20.3 i direktivet föreskrivs följande:

”Vid genomförandet av ... kapitel [VII] skall medlemsstaterna beakta situationen för utsatta personer, till exempel underåriga, underåriga utan medföljande vuxen, funktionshindrade, äldre, gravida, ensamstående föräldrar med underåriga barn och personer som utsatts för tortyr, våldtäkt eller andra allvarliga former av psykiskt, fysiskt eller sexuellt våld.”

11 Artiklarna 28 och 29 i samma direktiv ingår i kapitel VII och föreskriver att personer som innehar flyktingstatus eller status som alternativt skyddsbehövande ska beviljas socialt stöd och tillträde till hälso- och sjukvård.

Belgisk rätt

12 I artikel 9ter.1 i lagen av den 15 december 1980 om utlänningars inresa, vistelse och bosättning i landet samt avlägsnande av utlänningar (Loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers), i den lydelse som är tillämplig i målet vid den nationella domstolen (nedan kallad lagen av den 15 december 1980), föreskrivs följande:

”En utlänning som uppehåller sig i Belgien och som styrker sin identitet enligt punkt 2 kan, om vederbörande lider av en sjukdom som innebär att det föreligger en verklig risk för dennes liv eller fysiska integritet eller en verklig risk för omänsklig eller förnedrande behandling vid avsaknad av adekvat behandling i ursprungslandet eller i det land där denne uppehåller sig, ansöka om uppehållstillstånd i Konungariket hos ministern eller dennes ställföreträdare.”

13 Artikel 48/4 i lag av den 15 december 1980 har följande lydelse:

”1. Status som alternativt skyddsbehövande ska beviljas en utlänning som inte uppfyller kraven för att betecknas som flykting och som inte omfattas av artikel 9ter, när det finns grundad anledning att förmoda att den berörda personen, om han eller hon återsänds till sitt ursprungsland, eller, i fråga om en statslös person, till det land där han eller hon tidigare hade sin vanliga vistelseort, skulle utsättas för en verklig risk att lida allvarlig skada enligt punkt 2, och som inte kan, eller på grund av en sådan risk inte vill, begagna sig av det landets skydd och som inte omfattas av någon av uteslutandegrunderna i artikel 55.4.

2. Allvarlig skada utgörs av

a) dödsstraff eller avrättning,

b) tortyr eller omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning av en sökande i ursprungslandet, eller

c) allvarligt och personligt hot mot en civilpersons liv eller lem på grund av urskillningslöst våld i situationer av internationell eller intern väpnad konflikt.”

14 Artikel 4 i lag av den 27 februari 1987 om bidrag till funktionshindrade personer (nedan kallad lag av den 27 februari 1987) har följande lydelse:

”1. Bidrag som avses i artikel 1 får endast beviljas personer som faktiskt är bosatta i Belgien och som är:

1 belgiska medborgare,

2 medborgare i en medlemsstat i Europeiska unionen,

...

5 flyktingar ...

...

2. Konungen kan efter överläggning med regeringen, genom kungörelse och på villkor som fastställts av honom, utvidga tillämpningen av denna lag till andra kategorier av personer än dem som avses i första punkten och som faktiskt är bosatta i Belgien.

... ”

15 Genom kunglig kungörelse av den 9 februari 2009 om ändring av kunglig kungörelse av den 17 juli 2006 för genomförande av artikel 4.2 i lag av den 27 februari 1987 om bidrag till funktionshindrade personer, har Konungen från den 12 december 2007 utvidgat tillämpningen av lagen till att omfatta utlänningar som är inskrivna i folkbokföringsregistret.

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

16 Mohamed M’Bodj anlände till Belgien den 3 januari 2006 och lämnade först in en asylansökan och därefter en ansökan om uppehållstillstånd av medicinska skäl. Båda ansökningarna avslögs varefter han har överklagat avslagsbesluten i flera omgångar utan framgång.

17 Den 27 maj 2008 ansökte Mohamed M’Bodj med stöd av artikel 9ter i lagen av den

15 december 1980 på nytt om uppehållstillstånd av medicinska skäl. Som skäl anförde han att han led av allvarliga sviter efter ett överfall som han hade utsatts för i Belgien. Ansökan förklarades kunna upptas till prövning den 19 september 2008, vilket medförde att Mohamed M'Bodj upptogs i utlänningsregistret.

18 Sedan ett allmänt intyg hade utfärdats åt Mohamed M'Bodj om erkännande av nedsatt intjäningsförmåga och förlust av självständighet ansökte han den 21 april 2009 om bidrag för inkomstbortfall och om integreringsbidrag.

19 Denna ansökan avslogs den 5 oktober 2009 av Service public fédéral Sécurité sociale med motiveringen att sökanden inte uppfyllde villkoren avseende medborgarskap i artikel 4.1 i lagen av den 27 februari 1987. Nämnda myndighet konstaterade vidare att Mohamed M'Bodj var inskriven i utlänningsregistret och därför inte hade rätt att bosätta sig i Belgien.

20 Den 31 december 2009 väckte Mohamed M'Bodj talan vid Tribunal du travail de Liège mot beslutet att avslå hans ansökan.

21 Oberoende av denna talan beviljades Mohamed M'Bodj permanent uppehållstillstånd i Belgien den 17 maj 2010 på grund av sitt hälsotillstånd.

22 Genom dom av den 8 november 2012 beslutade Tribunal du travail de Liège att begära ett tolkningsavgörande från Cour constitutionnelle. Frågan gällde huruvida artikel 4 i lag av den 27 februari 1987 åsidosätter vissa bestämmelser i den belgiska författningen, jämförda med artikel 28.2 i direktiv 2004/83. Enligt den förstnämnda bestämmelsen får nämligen inte bidrag beviljas personer med funktionshinder som är bosatta i Belgien med stöd av artikel 9ter i lag av den 15 december 1980 och som med stöd härav åtnjuter det internationella skydd som föreskrivs i direktivet, medan bidrag enligt samma bestämmelse får utbetalas till flyktingar, vilka enligt Tribunal du travail de Liège åtnjuter samma internationella skydd.

23 I sin begäran om förhandsavgörande konstaterar Cour constitutionnelle att den förvisso redan har prövat en fråga som avsåg den skillnad i behandling som föreligger mellan dessa två kategorier av utlänningar, men att den frågan inte krävde att direktiv 2004/83 beaktades.

24 Under dessa omständigheter beslutade Cour constitutionnelle att förklara målet vilande och att ställa följande tolkningsfrågor till domstolen:

”1. Ska artiklarna 2 e och f, 15, 18, 28 och 29 i ... direktiv [2004/83] tolkas så, att inte enbart personer som efter ansökan beviljats status som alternativt skyddsbehövande av en oberoende myndighet i en medlemsstat ska ha rätt till sociala förmåner och hälso- och sjukvård enligt artiklarna 28 och 29 i direktivet, utan att denna rätt också ska tillförsäkras en utlänning som av en administrativ myndighet i en medlemsstat har beviljats uppehållstillstånd i denna medlemsstat och som lider av en sjukdom som innebär att det föreligger en verklig risk för dennes liv eller fysiska integritet eller en verklig risk för omänsklig eller förnedrande behandling vid avsaknad av adekvat behandling i ursprungslandet eller i det land där denne uppehåller sig?

2. Om den första tolkningsfrågan besvaras på så vis att de två angivna personkategorierna ska ha rätt till sådana sociala förmåner och sådan hälso- och sjukvård som avses i tolkningsfrågan, ska då artiklarna 20.3, 28.2 och 29.2 i direktiv 2004/83 tolkas så, att medlemsstaternas skyldighet att beakta den specifika situationen för utsatta personer såsom funktionshindrade innebär att dessa ska beviljas de bidrag som föreskrivs i lag av den 27 februari 1987 ..., med hänsyn till att socialt stöd, som beaktar funktionsnedsättningen, kan beviljas i enlighet med grundlagen av den 8 juli 1976 om offentliga centrum för socialt stöd?”

Prövning av tolkningsfrågorna

Den första frågan

25 Den hänskjutande domstolen har ställt sin första fråga för att få klarhet i huruvida artiklarna 28 och 29 i direktiv 2004/83, jämförda med artiklarna 2 e, 3, 15 och 18 i samma direktiv ska tolkas så, att en medlemsstat är skyldig att bevilja sådana sociala förmåner samt sådan hälso- och sjukvård som föreskrivs i dessa artiklar åt en tredjelandsmedborgare som beviljats uppehållstillstånd i denna medlemsstat enligt nationella bestämmelser, såsom dem som är aktuella i det nationella målet, vari det föreskrivs att en utlänning ska tillåtas att vistas i denna medlemsstat när vederbörande lider av en sjukdom som medför en verklig risk för dennes liv eller fysiska integritet eller en verklig risk för omänsklig eller förnedrande behandling vid avsaknad av adekvat behandling i ursprungslandet eller i det land där denne tidigare uppehållit sig.

26 Det framgår av artiklarna 28 och 29 i direktiv 2004/83 att dessa är tillämpliga på personer som innehar flyktingstatus eller status som skyddsbehövande i övrigt.

27 Det är dock utrett att de aktuella nationella bestämmelserna inte reglerar huruvida tredjelandsmedborgare som med anledning av välgrundad fruktan för förföljelse i den mening som avses i artikel 2 c i direktiv 2004/83 ska beviljas uppehållstillstånd. Inte heller syftar de nationella bestämmelserna till att bevilja flyktingstatus för tredjelandsmedborgare som beviljats uppehållsrätt med stöd av nämnda bestämmelser.

28 Konungariket Belgien skulle följaktligen endast vara skyldigt att, med tillämpning av artiklarna 28 och 29 i direktivet, låta tredjelandsmedborgare som beviljats uppehållstillstånd i Belgien enligt de aktuella nationella bestämmelserna komma i åtnjutande av de förmåner som föreskrivs i dessa artiklar om tredjelandsmedborgarens uppehållstillstånd även kan anses medföra att vederbörande ges status som alternativt skyddsbehövande.

29 Enligt artikel 18 i samma direktiv ska medlemsstaterna bevilja en tredjelandsmedborgare sådan status om han eller hon uppfyller kraven för att betecknas som alternativt skyddsbehövande.

30 Det ska erinras om att de tre olika typer av allvarlig skada som anges i artikel 15 i direktiv 2004/83 utgör förutsättningar för att en person ska kunna betraktas som alternativt skyddsbehövande när det, i enlighet med artikel 2 e i direktivet, finns grundad anledning att förmoda att den berörda personen, om han eller hon återsänds till sitt ursprungsland, skulle utsättas för en verklig risk att lida sådan skada (dom Elgafaji, C-465/07, EU:C:2009:94, punkt 31, och dom Diakité, C-285/12, EU:C:2014:39, punkt 18).

31 En risk för att en tredjelandsmedborgares hälsotillstånd ska försämrats som inte beror på att vederbörande avsiktligt berövas vård – vilket det föreskrivs skydd för i de aktuella nationella bestämmelserna – omfattas inte av artikel 15 a och c i detta direktiv. De olika typer av skada som definieras i dessa bestämmelser utgörs nämligen av dödsstraff eller avrättning och av allvarligt och personligt hot mot en civilpersons liv eller lem på grund av urskillningslöst våld i situationer av internationell eller intern väpnad konflikt.

32 I artikel 15 b i direktiv 2004/83 definieras en allvarlig skada såsom tortyr eller omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning av en tredjelandsmedborgare i ursprungslandet.

33 Det framgår tydligt av denna bestämmelse att den endast är tillämplig på omänsklig eller förnedrande behandling av en sökande i ursprungslandet. Unionslagstiftaren avsåg således endast att bevilja alternativt skydd om denna behandling äger rum i ursprungslandet.

34 Vid tolkningen av artikel 15 b i direktiv 2004/83 ska även vissa omständigheter som är specifika för det sammanhang som bestämmelsen ingår i beaktas, liksom de mål som eftersträvas med direktivet (se, för ett liknande resonemang, dom Maatschap L.A. en D.A.B. Langestraat en P.

Langestraat-Troost, C-11/12, EU:C:2012:808, punkt 27 och där angiven rättspraxis).

35 Artikel 6 i detta direktiv innehåller en förteckning över aktörer som tillfogar allvarlig skada, vilket ger stöd för uppfattningen att sådana skador ska ha tillfogats genom tredjemans handlande och att sådana skador således inte kan vara resultatet av enbart allmänna brister i hälso- och sjukvårdssystemet i ursprungslandet.

36 Enligt skäl 26 i direktivet utgör risker som en befolkningsgrupp i ett land eller ett segment av befolkningen överlag är utsatta för i normalfallet i sig inte ett personligt hot som kan betecknas som allvarlig skada. Risker för en försämring av hälsotillståndet för en tredjelandsmedborgare som lider av en allvarlig sjukdom till följd av att det saknas lämplig behandling i ursprungslandet – utan att det härvid är fråga om att denne tredjelandsmedborgare avsiktligt har berövats vård – är inte tillräckligt för att vederbörande ska beviljas alternativt skydd.

37 Denna tolkning finner stöd i skälen 5, 6, 9 och 24 i direktiv 2004/83. Av dessa skäl framgår det nämligen att direktivet förvisso syftar till att med det alternativa skyddet komplettera det skydd för flyktingar som fastställs i konventionen om flyktingars rättsliga ställning, undertecknad i Genève den 28 juli 1951, genom att identifiera personer som har ett verkligt behov av internationellt skydd (se, för ett liknande resonemang, dom Diakité, EU:C:2014:39, punkt 33), men att dess tillämpningsområde inte omfattar personer som getts tillstånd att vistas i medlemsstaterna av andra skäl, det vill säga efter dessa staters skönsmässiga bedömning av ömmande eller humanitära skäl.

38 Skyldigheten att tolka artikel 15 b i direktiv 2004/83 med iakttagande av artikel 19.2 i stadgan (se, för ett liknande resonemang, dom Abed El Karem El Kott m.fl., C-364/11, EU:C:2012:826, punkt 43 och där angiven rättspraxis), enligt vilken ingen får avlägsnas till en stat där han eller hon löper en allvarlig risk för att utsättas för omänsklig eller förnedrande behandling, och med beaktande av artikel 3 i Europakonventionen som den i allt väsentligt motsvarar (dom Elgafaji, EU:C:2009:94, punkt 28), ändrar inte denna tolkning.

39 Det framgår förvisso av rättspraxis från Europadomstolen att icke-medborgare som blir föremål för en avlägsnandeåtgärd i princip inte kan åberopa en rätt att stanna på en stats territorium för att fortsätta att erhålla stöd och tjänster av medicinsk, social eller annan art som tillhandahålls av denna stat. Beslutet att utvisa en utlänning som lider av en allvarlig fysisk eller psykisk sjukdom till ett land där möjligheterna att behandla sjukdomen är sämre än behandlingsmöjligheterna i den förstnämnda staten kan dock, i mycket speciella fall, när tvingande humanitära skäl talar mot ett sådant avlägsnande, aktualisera en fråga rörande artikel 3 i Europakonventionen (se bland annat Europadomstolen, dom av den 27 maj 2008 i målet N. mot Förenade kungariket, § 42).

40 Det förhållandet att en tredjelandsmedborgare som lider av en allvarlig sjukdom i mycket speciella fall, enligt artikel 3 i Europakonventionen såsom Europadomstolen har tolkat denna bestämmelse, inte kan avlägsnas till ett land där det inte finns någon adekvat behandling, innebär likväl inte att denne medborgare ska tillåtas att vistas i en medlemsstat med stöd av det alternativa skydd som ges i direktiv 2004/83.

41 Mot bakgrund av vad som anförts ovan ska artikel 15 b i direktiv 2004/83 tolkas så, att den allvarliga skada som definieras i denna artikel inte omfattar en situation där omänsklig eller förnedrande behandling – såsom den som avses i de aktuella nationella bestämmelserna, som en sökande som lider av en allvarlig sjukdom skulle kunna utsättas för vid återkomst till sitt ursprungsland – är följden av att det saknas adekvat behandling i det landet, utan att det härvid är fråga om att denne tredjelandsmedborgare avsiktligt har berövats vård.

42 Enligt artikel 3 i nämnda direktiv får medlemsstaterna införa eller behålla förmånligare bestämmelser för att fastställa bland annat vem som ska betraktas som en person som uppfyller kraven för att betecknas som alternativt skyddsbehövande, dock under förutsättning att de är förenliga

med direktivet (se, för ett liknande resonemang, dom B och D, C-57/09 och C-101/09, EU:C:2010:661, punkt 114).

43 Det förbehåll som föreskrivs i artikel 3 i direktiv 2004/83 utgör emellertid hinder för att en medlemsstat antar eller behåller bestämmelser som innebär att en tredjelandsmedborgare som lider av en allvarlig sjukdom betraktas som person som uppfyller kraven för att betecknas som alternativt skyddsbehövande i enlighet med direktivet på grund av att vederbörandes hälsotillstånd riskerar att försämrats till följd av att det saknas adekvat behandling i ursprungslandet. Sådana bestämmelser är nämligen inte förenliga med direktivet.

44 Mot bakgrund av övervägandena i punkterna 35–37 ovan skulle det strida mot den allmänna systematiken i och syftet med direktiv 2004/83 att låta tredjelandsmedborgare som befinner sig i en situation som helt saknar samband med den logiska grunden för internationellt skydd komma i åtnjutande av de typer av status som direktivet föreskriver.

45 Bestämmelser såsom dem som är aktuella i det nationella målet kan därför inte, med stöd av artikel 3 i nämnda direktiv, kvalificeras som förmånligare bestämmelser för att fastställa vem som ska betraktas som person som uppfyller kraven för att betecknas som alternativt skyddsbehövande. Tredjelandsmedborgare som beviljats uppehållstillstånd med stöd av sådana bestämmelser åtnjuter följaktligen inte status som alternativt skyddsbehövande, på vilka artiklarna 28 och 29 i detta direktiv är tillämpliga.

46 Det förhållandet att en medlemsstat beviljar en sådan nationell skyddsstatus av andra skäl än det behov av internationellt skydd som avses i artikel 2 a i direktivet, det vill säga efter en skönsmässig bedömning av ömmande eller humanitära skäl, faller för övrigt, i enlighet med skäl 9 i direktivet, utanför direktivets tillämpningsområde (dom B och D, EU:C:2010:661, punkt 118).

47 Mot bakgrund av samtliga ovanstående överväganden ska den första frågan besvaras på följande sätt. Artiklarna 28 och 29 i direktiv 2004/83, jämförda med artiklarna 2 e, 3, 15 och 18 i samma direktiv ska tolkas så, att en medlemsstat inte är skyldig att bevilja sådana sociala förmåner samt sådan hälso- och sjukvård som föreskrivs i dessa artiklar åt en tredjelandsmedborgare som beviljats uppehållstillstånd i denna medlemsstat enligt nationella bestämmelser, såsom dem som är aktuella i det nationella målet, vari det föreskrivs att en utlänning ska tillåtas att vistas i denna medlemsstat när vederbörande lider av en sjukdom som medför en verklig risk för personens liv eller fysiska integritet eller för omänsklig eller förnedrande behandling vid avsaknad av adekvat behandling i vederbörandes ursprungsland eller i det land där denne tidigare uppehållit sig, utan att det härvid är fråga om att denne utlänning avsiktligt berövas vård i det landet.

Den andra frågan

48 Mot bakgrund av svaret på den första frågan är det inte nödvändigt att besvara den andra frågan.

Rättegångskostnader

49 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (stora avdelningen) följande:

Artiklarna 28 och 29 i rådets direktiv 2004/83/EG av den 29 april 2004 om miniminormer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer skall betraktas som flyktingar eller som

personer som av andra skäl behöver internationellt skydd samt om dessa personers rättsliga ställning och om innehållet i det beviljade skyddet, jämförda med artiklarna 2 e, 3, 15 och 18 i samma direktiv ska tolkas så, att en medlemsstat inte är skyldig att bevilja sådana sociala förmåner samt sådan hälso- och sjukvård som föreskrivs i dessa artiklar åt en tredjelandsmedborgare som beviljats uppehållstillstånd i denna medlemsstat enligt nationella bestämmelser, såsom dem som är aktuella i det nationella målet, vari det föreskrivs att en utlänning ska tillåtas att vistas i denna medlemsstat när vederbörande lider av en sjukdom som medför en verklig risk för personens liv eller fysiska integritet eller för omänsklig eller förnedrande behandling vid avsaknad av adekvat behandling i vederbörandes ursprungsland eller i det land där denne tidigare uppehållit sig, utan att det härvid är fråga om att denne utlänning avsiktligt berövas vård i det landet.

Underskrifter

* Rättegångsspråk: franska.